

1. Рожина Л.Н. Развитие эмоционального мира личности: Учебн.-метод.пособие.- Мн.:Університецкае,1999. – 275 с. ISBN 985-09-0264-7
2. Вахнянская И.Л., Эмоционально-эстетическое развитие младших школьников в учебной деятельности
3. Лубенко В.В. Система стержневой истины. Ленинград, Судостроение, 1990. – 92с.
4. Академия Педнаук СССР. Научно-исследовательский институт непрерывного образования взрослых. Полифункциональная модель образования: школа В.В.Лубенко. Методические рекомендации. Ленинград, 1990,-114с.
5. 6.Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. М.: Просвещение, 1967 изд.2.,93с.
6. Вахнянская И.Л. Психологические условия формирования эмоционально-эстетического отношения к музыке у младших школьников: автореф. канд. дис. М.,1980
7. Мелик-Пашаев А.А.Способность к применению цвета в качестве выразительного средства как компонент художественной одаренности: канд.дис. М., 1976

Стаття присвячена аналізу впливу мистецтва на формування духовно-морального світу дитини, розвиток її творчих здібностей.

Ключові слова: *духовно-моральний світ, творча особистість, мистецтво.*

The author of the article analyses the influence of art on forming of the spiritual and moral world of a child, development of his creativity.

Key words: *spiritual and moral world, creative personality, art.*

Нафанець Е.А. – вчитель-методист, фахівець вищої категорії, вчитель російської мови і літератури ліцею при ДНУ, керівник міжнародного клубу «Синій птах» (м. Донецьк, Україна)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор В. М. Алфімов

УДК 37.037

СТРУКТУРА ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Є.В. Пранова

В статті представлена структурно-функціональна модель професійної освіти та описані її компоненти.

Ключові слова: *структурно-функціональна модель, валеологічна спрямованість, фізичне виховання*

Ми вже згадували про те, що в суспільстві гостро стоїть проблема популяризації здорового способу життя. Одним зі способів розв'язання цієї проблеми є посилення валеологічної спрямованості освіти загалом та професійної освіти майбутніх вчителів фізичного виховання зокрема. Для того щоб унеможливити виникнення хаосу в наших майбутніх дослідженнях, необхідно дещо систематизувати знання та побудувати модель досліджуваного феномену – валеологічної спрямованості професійної освіти.

Незважаючи дивлячись на те що тема здорового способу життя дуже популярна та багато вчених приділяють їй увагу в своїх дослідженнях, до питання саме структуризації феномену валеологічної спрямованості звертаються не часто. В ході нашого дослідження ми спиралися на роботи І. Бердникова, Л. Архангельського, В. Ольшанського, М. Тітма, Н. Шуркової, І. Зимньої, Е. Вайнера та інших. Більшість сучасних авторів в своїх працях розглядають питання здорового способу життя, посилення ролі валеологічної освіти з точки зору методів та заходів вирішення проблеми. Але на наш погляд, розв'язання цієї проблеми треба починати саме з виявлення змісту та структури названого феномену.

Проведений аналіз наукової літератури дає можливість стверджувати, що до цих пір не було структуровано поняття «валеологічна спрямованість професійної освіти», не відокремлено структурні та функціональні компоненти цього феномену. Саме тому ми вважаємо, що при визначенні змісту та структури валеологічної спрямованості професійної освіти виникає необхідність у побудові моделі цього феномену (тут під моделлю мається на увазі уявна імітація системи, що існує в реальності). При цьому будемо виходити з таких базових положень валеологічної спрямованості освіти:

- валеологічна спрямованість професійної освіти має бути всюдисущою: застосовуватися майбутніми вчителями фізичного виховання в розв'язанні будь-яких, не тільки педагогічних, завдань;

- валеологічна спрямованість професійної освіти є системним поняттям, що включає в себе різноманітні структурно-функціональні компоненти, що мають взаємозв'язок з оточуючим світом;

- в основі валеологічної спрямованості професійної освіти лежить діяльність вчителя фізичного виховання.

Метою нашого дослідження є створення моделі феномену валеологічної спрямованості професійної освіти майбутніх вчителів

фізичного виховання, відокремлення структурних та функціональних компонентів.

Базуючись на вищезазначених базових положеннях валеологічної спрямованості освіти, виділимо три базові компоненти валеологічної спрямованості освіти: соціально-ціннісний, спеціально-діяльнісний та особистісний. Вказані структурні компоненти створюють єдину модель валеологічної спрямованості освіти та знаходяться в тісному взаємозв'язку.

Соціально-ціннісний компонент включає в себе педагогічні та валеологічні цінності, створені людиною, якими має перейнятися майбутній вчитель фізичного виховання. На сучасному етапі розвитку освіти подібний творчий підхід пропагується при вихованні й педагогічних, й валеологічних цінностей молоді, що навчається. У процесі навчання майбутні вчителі фізичного виховання опановують базові ідеї валеологічної культури, знання основ здорового способу життя та навички їхньої реалізації в побуті.

Спеціально-діяльнісний компонент складається з тих прийомів та методів, що застосовуються в навчанні молоді валеологічної діяльності. В процесі валеологізації освіти для розв'язання різноманітних педагогічних завдань використовується безліч прийомів, метою яких є початкове формування та подальший розвиток знань та навичок здорового способу життя в майбутніх викладачів фізичного виховання.

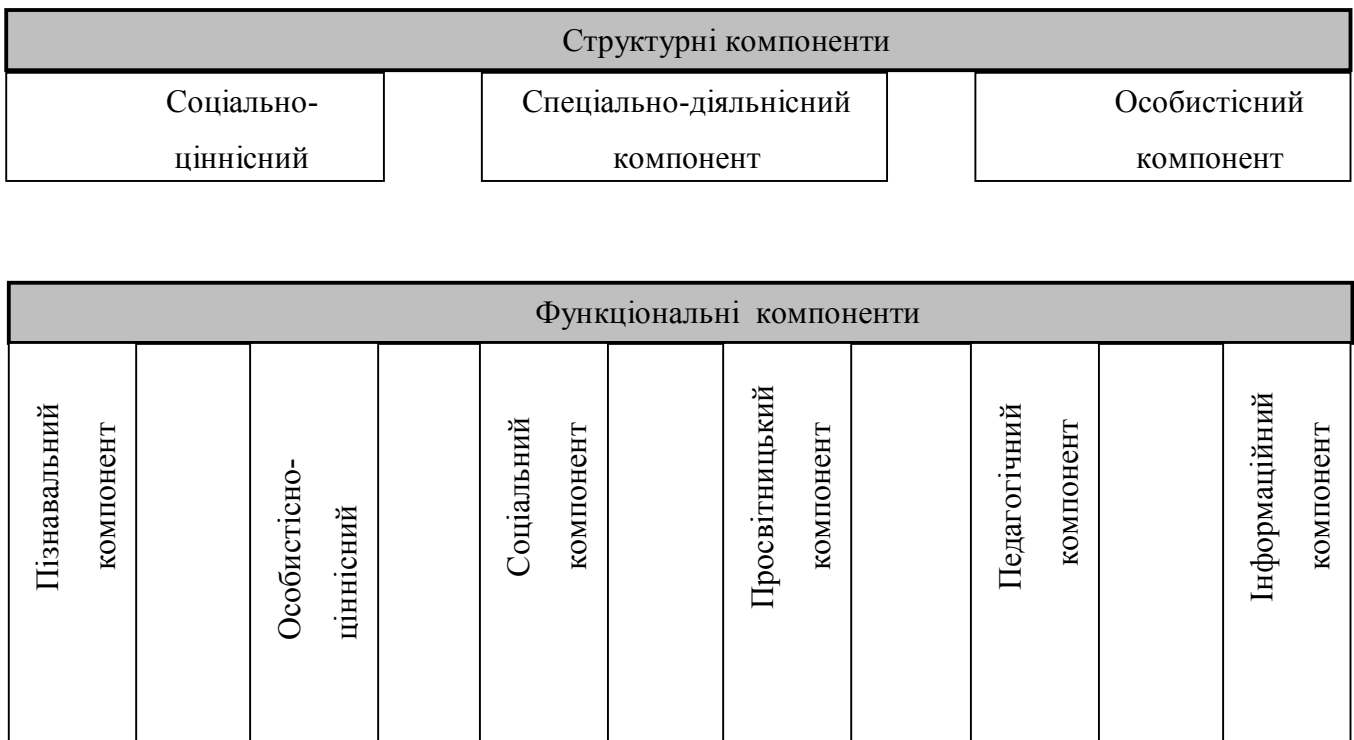
Особистісний компонент валеологічної спрямованості освіти є найбільш творчим, тому що включає особливості сприйняття валеологічної інформації кожним окремим індивідом. Майбутній спеціаліст, отримуючи інформацію про здоровий спосіб життя, осмислює та перетворює її, це осмислення проходить на особистісному рівні.

Вищезазначеним структурним компонентам відповідає низка функціональних: пізнавальний, особистісно-ціннісний, соціальний, педагогічний та інформаційний компоненти. Пізнавальна функція описує цілеспрямоване вивчення та систематизацію знань про здоровий спосіб життя. Особистісно-ціннісна функція припускає основною цінністю в начальному процесі творчу індивідуальність людини, створення сприятливих умов для розвитку її талантів в процесі валеологічної освіти. Соціальна функція проявляється в позитивному відношенні один до одного як в навчальній групі (між собою), так і викладачів з групою, у визначенні форм, засобів та методів спілкування з аудиторією. Просвітницька функція

визначає проявляється крізь систему знань та навичок, досвіду та професіоналізму й реалізується в дидактичних та методичних аспектах навчання. Педагогічна функція впливає на валеологічний розвиток особистості крізь призму різноманітних сфер життєдіяльності: екологічну, економічну, фізичну та ін. Інформаційний компонент систематизує відомості у вигляді наукових знань, теорій, моделей поведінки та ін.

Рис.Н

**Структурно-функціональна модель
валеологічної спрямованості професійної освіти**

До того як перейти до більш детального опису функцій валеологічної спрямованості, зупинимося на визначенні того, що є функція в нашому дослідженні. Поняття «функція» має багато значень: наприклад, в математиці використовується, як визначення залежності між двома змінними. Ми будемо використовувати це поняття в тому сенсі, як в більшості гуманітарних наук, де пріоритетно мається на увазі якась якісна характеристика, метою якої є підтримання та розвиток системи. Відмітимо також, що стійкість системи залежить від зв'язків між її функціональними та структурними компонентами. Якщо зв'язок між якимось компонентом та системою стає нестійким, то це приводить до його поступового витіснення із системи.

Отже, *пізнавальна функція* спрямована на формування уявлення про валеологічну спрямованість, про методи її пізнання та освоєння. Дана функція знаходить свій прояв у цілеспрямованому неперервному дослідженні, відборі, обліку та систематизації валеологічних знань. Але крім пізнання валеологічних явищ, що нас оточують, ця функція спрямована на вивчення особистістю самою себе, усвідомлення своїх індивідуальних фізичних, психологічних, професійних особливостей.

Особистісно-ціннісна функція спрямована на створення в навчальному процесі ціннісного ставлення до особистості (як вихователя, так й в вихованців) та таких умов, в яких матимуть розвиток відношення співпраці, гуманності, справедливості. Крім того, особистісно-ціннісна функція має за мету розвиток талантів й здібностей кожної особистості, що бере участь в освітньому процесі. Прояв особистісно-ціннісної функції валеологічної спрямованості полягає у формуванні в майбутнього вчителя фізичного виховання та спорту морального ставлення до професійної діяльності, у формуванні індивідуальності, інтелігентності, відповідальності, ініціативності, самостійності.

Соціальна функція спрямована на задоволення однієї з основних потреб людини – потреби у спілкуванні. Актуальності цій функції додає й той факт, що всі учасники навчально-виховного процесу знаходяться у постійному спілкуванні один з одним. В ході подібної взаємодії учасники процесу встановлюють правила спілкування, що задовольняють цілям їхньої діяльності, конкретній ситуації, та не суперечать вимогам професійної етики. Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що до спілкування людину підштовхують різноманітні фактори: потреба в передачі інформації, надлишок або недостатність інформації, спільні погляди, інтереси та ін. На наш погляд, у якості основних причин комунікації учасників валеологічного процесу можна виділити такі: спільність цілей навчального процесу, інтелектуальна готовність та мотивація до сумісної діяльності. При цьому не слід виключати можливі особисті мотиви кожного учасника навчально-виховного процесу.

Просвітницька функція валеологічної спрямованості освіти реалізуються крізь цілеспрямовану діяльність вчителя, що має на меті

оволодіння знаннями, вміннями та навичками, досвідом розвитку валеологічно спрямованого інтелекту та здібностей. Під час реалізації даної функції діяльність вчителя фізичного виховання спрямована на створення умов, що сприяли б його розвитку як валеологічно спрямованої особистості. На практиці вищезазначена функція часто асимілює з методичною, дидактичною та ін.

Педагогічна функція знаходить своє відображення у валеологічній діяльності вчителя фізичного виховання. Педагогічна функція реалізується крізь виховну діяльність, що має на меті формування валеологічно спрямованої особистості, розвиток якої проходить в екологічному, естетичному, фізичному та ін. напрямках.

Інформаційна функція – основа процесу дослідження, забезпечує спадкоємність валеологічної інформації різних поколінь. Збір базових знань, оволодіння найпростішими вміннями, абстрагування інформації, систематизація теорій та принципів, передача їх від покоління до покоління – це все є проявом інформаційної функції валеологічної спрямованості освіти.

В ході дослідження ми змогли структурувати поняття «валеологічна спрямованість» та виділити три структурні (спеціально-ціннісний, спеціально-діяльнісний, особистісний) компоненти та декілька функціональних (пізнавальний, особистісно-ціннісний, соціальний, просвітницький, виховний та інформаційний). В подальшому ми плануємо розширити наведену структуру та виділити складові структурних компонентів валеологічної спрямованості освіти.

Література

1. Формування валеологічної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі професійної підготовки: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / О.М. Бондаренко; АПН України. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. — К., 2008.
2. Теоретические основы формирования валеологической культуры личности учителя: дис. д-ра пед. наук : 13.00.01/ И.Г. Бердников – М.: РГБ, 2003
3. Ольшанский В.Б. Личность и социальные ценности //Социология в СССР. – М.: АН СССР, 1966. – Т.1. – С.470–530

4. Підготовка майбутніх вчителів до забезпечення здорового способу життя молодших школярів: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Н.С. Урум; Держ. вищ. навч. закл. "Ун-т менедж. освіти" АПН України. — К., 2008.

В статье представлена структурно-функциональная модель профессионального образования и описаны ее компоненты.

Ключевые слова: структурно-функциональная модель, валеологическая направленность, физическое воспитание.

The article presents the structural and functional model of professional education and describes its components.

Key words: structural-functional model, valeological orientation, physical education.

Пранова Є.В. – здобувач Донецького національного університету (м. Донецьк, Україна)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор А.І. Дзундза

УДК 378.6:7.012

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ПІДПРИЄМЦІВ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

А. В. Путінцев

У даній статті розглянуто проблему обґрунтування основних методологічних підходів до поняття й структури професіоналізму підприємців. Розглянуто вірогідні цілі досягнення успіху у підприємців, критерії професіоналізму в підприємницької діяльності.

Ключові слова: професіоналізм, підприємництво, підприємницька діяльність.

В умовах прискореного науково-технічного та інформаційного прогресу, а також важливих соціально-економічних перетворень, що відбуваються в країні, на передній план у сфері навчання у ВНЗ, виходить проблема підготовки професіоналів, які відповідають конкретним вимогам часу та володіють якісною професійною підготовкою та розвиненим творчим мисленням. Зі зміною вимог соціуму, змінюються вимоги до підприємців, їх професіоналізму. Слід підкреслити, що саме професіоналізм є головною умовою ефективності інститутів ринкової економіки й суспільства.